

Brussel, 23 juni 2025
(OR. en)

10688/25

MOG 59
SY 6
CFSP/PESC 952
COPS 315

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Conclusies van de Raad over Syrië

De delegaties vinden in de bijlage conclusies van de Raad over Syrië, die de Raad Buitenlandse Zaken tijdens zijn zitting van 23 juni 2025 heeft goedgekeurd.

Conclusies van de Raad over Syrië

1. De val van het criminele Assad-regime is een historisch moment voor het Syrische volk, dat de afgelopen veertien jaar enorm heeft geleden en een opmerkelijke veerkracht heeft getoond bij zijn streven naar waardigheid, vrijheid, democratie en rechtvaardigheid. Alle Syriërs moeten de kans krijgen om eindelijk hun land te herenigen, te stabiliseren en weer op te bouwen, het recht en de verantwoordingsplicht te herstellen en een nieuwe bladzijde in de geschiedenis van Syrië te schrijven. In deze kritieke periode blijft de Europese Unie achter het Syrische volk staan en zet zij zich in voor de ondersteuning van een vreedzame en inclusieve transitie - onder de leiding en zeggenschap van de Syriërs zelf - om een betere toekomst voor alle Syriërs te helpen opbouwen.

2. De Europese Unie is ingenomen met de toezegging van interim-president Ahmed Al-Sharaa en de overgangsregering om een nieuw Syrië op te bouwen op basis van nationale verzoening, de rechtsstaat, de scheiding der machten en de mensenrechten en fundamentele vrijheden voor alle Syriërs, zonder onderscheid, waarbij de diversiteit van het land volledig wordt gewaarborgd. Wij nemen ook met voldoening nota van de eerste stappen die de afgelopen maanden zijn gezet om de basis te leggen voor een vreedzame en inclusieve transitie, waaronder de organisatie van een eerste conferentie van de nationale dialoog, de aanneming van een constitutionele verklaring en de benoeming van een overgangsregering. De EU dringt erop aan dat onverkort uitvoering en invulling wordt gegeven aan deze eerste stappen en toezeggingen, alsook de kernbeginselen van de constitutionele verklaring, dat de nationale dialoog wordt voortgezet, dat de Volksvergadering snel wordt gevormd en dat een permanente grondwet wordt opgesteld die beantwoordt aan de aspiraties van alle Syriërs, en dat binnen drie tot vijf jaar echte verkiezingen worden gehouden, overeenkomstig de internationale normen, waarbij volledige politieke participatie voor alle Syriërs mogelijk is. De EU roept de overgangsregering ook op zich in te zetten voor de oprichting van sterke, onafhankelijke justitiële instellingen. De EU is bereid de overgangsregering bij deze inspanningen te ondersteunen.

3. De mensenrechten en de fundamentele vrijheden moeten worden gerespecteerd, beschermd en nageleefd voor iedereen in Syrië, zonder onderscheid. Voor vrouwen is in het nieuwe Syrië een fundamentele rol weggelegd, en de EU blijft er bij de autoriteiten op aandringen hun volledige, gelijke en betekenisvolle participatie in alle geledingen van het politieke leven en de samenleving te waarborgen.

4. De EU blijft oproepen om onmiddellijk een einde te maken aan het geweld in heel Syrië. De EU was bijzonder verontrust over het wijdverbreide geweld in de Syrische kustregio en in andere gebieden rond Damascus in het voorjaar van 2025. De EU veroordeelt met klem de aanvallen van alle partijen en de gruwelijke misdaden tegen burgers. De EU roept het overgangsbestuur op de orde te handhaven, gewapende groeperingen onder controle te houden, alle Syriërs te beschermen, ongeacht hun etnische of religieuze achtergrond, en alle daders ter verantwoording te roepen, in overeenstemming met het internationaal recht, en de internationale normen en standaarden. De EU is ingenomen met de respons van het overgangsbestuur, en met name met de instelling van een onderzoekscommissie, en roept op tot een snel, transparant, geloofwaardig en onpartijdig onderzoek en tot een transparant follow-upproces waarbij de slachtoffers centraal staan. Ook de desbetreffende VN-mechanismen moeten deze misdrijven kunnen onderzoeken. De EU veroordeelt elke vorm van schadelijke buitenlandse inmenging die erop gericht is de nationale verzoening te verstoren.

5. Er is voor het Syrische maatschappelijk middenveld, de vrije en onafhankelijke media en de Syrische diaspora een cruciale rol weggelegd bij het doen slagen van de Syrische transitie naar een vreedzame, rechtvaardige, inclusieve en pluralistische samenleving. De EU roept de overgangsregering op de ruimte voor het maatschappelijk middenveld te beschermen door te zorgen voor een veilig en gunstig klimaat voor het lokale en internationale maatschappelijk middenveld en onafhankelijke media dat vrij is van bedreigingen, intimidatie en administratieve belemmeringen. De EU en haar lidstaten zullen hun langdurige betrokkenheid bij en steun aan het Syrische maatschappelijk middenveld voortzetten.

6. De transitie en wederopbouw van Syrië zullen aanhoudende inspanningen op de lange termijn vergen. Daartoe voert de EU een dialoog met de overgangsregering en werkt zij nauw samen met regionale en internationale partners, en roept zij de internationale gemeenschap op haar politieke en financiële steun op te voeren, voortbouwend op de beginselen die zijn vastgelegd in Aqaba (14 december 2024), Riyad (12 januari 2025), Parijs (13 februari 2025) en Brussel (17 maart 2025), alsook op de toezeggingen die tijdens de negende conferentie in Brussel zijn aangekondigd. De internationale gemeenschap, met inbegrip van het systeem van de Verenigde Naties en haar verschillende agentschappen, alsook de donorcoördinatie-initiatieven van de EU, kunnen een aanzienlijke bijdrage leveren aan de ondersteuning van de politieke transitie, overgangsjustitie, verzoening, het sociaal-economisch herstel en de wederopbouw in Syrië, in de geest van de kernbeginselen van Resolutie 2254 van de VN-Veiligheidsraad. De EU blijft de werkzaamheden van de speciale gezant van de VN voor Syrië en het VN-team in Syrië in dit verband steunen. Het verschaffen van basisdiensten aan en mogelijkheden om in het levensonderhoud te voorzien van de Syrische bevolking is een voorwaarde voor een stabiel en vreedzaam Syrië. De EU roept de internationale gemeenschap op het economisch herstel van Syrië te vergemakkelijken en te werken aan de re-integratie van het land in het internationale financiële stelsel.

7. De EU roept alle actoren in Syrië op het internationaal recht, met inbegrip van het recht inzake de mensenrechten, te eerbiedigen. De EU blijft de Syrische en internationale inspanningen om verantwoording te laten afleggen voor alle wreedheden, die voornamelijk werden begaan door het regime van Assad en door andere partijen, zoals Da'esh en andere terroristische of gewapende groeperingen, tijdens of sinds het regime van Assad, krachtig steunen. Een alomvattend en inclusief proces van overgangsjustitie, dat door Syriërs wordt geleid en onder Syrische verantwoordelijkheid valt, is noodzakelijk voor verzoening en duurzame vrede. Iedereen die verantwoordelijk is voor ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht, het strafrecht en mensenrechtenrecht moet ter verantwoording worden geroepen en voor de rechter worden gebracht, zo nodig ook met de steun van derde landen en intergouvernementele organisaties. Het is ook van fundamenteel belang dat de overgangsregering samenwerkt met andere Syrische en internationale belanghebbenden om het lot van alle naar schatting 150 000 vermiste personen zonder onderscheid te achterhalen. De EU is dan ook ingenomen met de oprichting van de nationale autoriteit voor overgangsjustitie en van de nationale autoriteit voor vermiste personen als een belangrijke stap in de richting van alomvattende gerechtigheid en waarheid, die het Syrische volk verdient, en is bereid hen te ondersteunen. De EU erkent de essentiële bijdrage van actoren uit het maatschappelijk middenveld, waaronder de verenigingen van slachtoffers en familieleden. De EU zal ook een fervent voorstander blijven van het internationaal, onpartijdig en onafhankelijk mechanisme, de onderzoekscommissie en de onafhankelijke instelling voor vermiste personen in de Arabische Republiek Syrië. De EU is ingenomen met de eerste samenwerking van de overgangsregering met deze actoren, alsook met het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten (OHCHR) en andere betrokken organisaties zoals het ICRC, en dringt erop aan dat zij in heel Syrië volledige toegang krijgen om hun mandaten uit te oefenen. De EU is bereid om de bemiddelings- en verzoeningsinspanningen op lokaal en nationaal niveau te ondersteunen. De EU moedigt de universele toetreding tot het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof aan en verzoekt de Arabische Republiek Syrië te overwegen haar bevoegdheid te aanvaarden.

8. De ontwapening, demobilisatie en re-integratie (DDR) van alle gewapende groepen in de verenigde nationale veiligheidstroepen is een voorwaarde voor de interne veiligheid en politieke stabiliteit in een rechtsstaat. Deze inspanningen moeten ervoor zorgen dat alle terroristische en gewelddadige extremistische elementen worden uitgesloten. Dit DDR-proces moet deel uitmaken van een bredere en robuuste inspanning ter hervorming van de veiligheidssector, waarbij wordt gezorgd voor een veiligheidssector die verantwoording aflegt, transparant en professioneel is en conform het internationaal recht handelt. In dit verband erkent de EU de eerste inspanningen van het overgangsbestuur en is zij ingenomen met de overeenkomst die het op 10 maart 2025 met de Syrische Democratische Strijdkrachten heeft bereikt, alsook met soortgelijke inspanningen in het hele land. De EU roept de partijen nu op te werken aan een snelle, alomvattende en vreedzame uitvoering van de overeenkomst. De EU is bereid om, samen met andere partners, het hervormingsproces van de veiligheidssector te ondersteunen.

9. De EU prijst de verklaringen van de overgangsregering waarin zij ervoor pleit met alle landen vreedzame betrekkingen uit te bouwen en het internationaal recht, met inbegrip van het Unclos, volledig te eerbiedigen. De EU is bereid om in regionale en multilaterale fora met de overgangsregering samen te werken, onder meer ter bevordering van effectief multilateralisme en een op regels gebaseerde internationale orde met een centrale rol voor de Verenigde Naties. De EU roept Syrië, net als alle staten, op om overeenkomstig de beginselen van het VN-Handvest stelling te nemen tegen militaire agressie en territoriale annexatie. De EU herinnert eraan dat het belangrijk is dat in de Algemene Vergadering van de VN mee wordt gestemd met de veroordeling van Ruslands agressie tegen Oekraïne, en met het oog op een alomvattende, rechtvaardige en duurzame vrede in Oekraïne. Voorts veroordeelt de EU de besluiten van het regime van Assad waarmee de schending van de soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne en Georgië werd erkend, en roept zij het overgangsbestuur op deze besluiten in te trekken op grond van de eerbiediging van de soevereiniteit en territoriale integriteit van alle staten. In overeenstemming met het internationaal recht en resoluties 242 en 497 van de VN-Veiligheidsraad herhaalt de EU dat zij de Israëlische soevereiniteit over de bezette Golanhoogvlakte niet erkent.

10. De EU dringt er bij alle externe actoren zonder uitzondering op aan de eenheid, onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Syrië volledig te eerbiedigen. De EU veroordeelt elke unilaterale buitenlandse militaire actie en aanwezigheid, alsook pogingen om de stabiliteit en vooruitzichten van Syrië op een vreedzame transitie te ondermijnen via onder meer buitenlandse informatiemaniipulatie en inmenging. In dit verband blijft de EU ernstig bezorgd over de acties van Rusland en Iran, de belangrijkste medeplichtigen aan de brute repressie van het Assad-regime tegen de bevolking, die erop uit zijn het geweld aan te wakkeren en Syrië te destabiliseren. Hoewel de veiligheidsproblemen van Israël moeten worden aangepakt, is de EU ernstig bezorgd over de aanvallen van de Israëlische strijdkrachten in verschillende regio's en hun voortdurende aanwezigheid en militaire operaties in met name het zuiden van Syrië. De EU roept Israël op de gedemilitariseerde bufferzone te eerbiedigen en zich te houden aan de voorwaarden van de overeenkomst inzake de terugtrekking van de Israëlische strijdkrachten van 1974. De EU blijft bezorgd over de betrokkenheid van door Turkije gesteunde gewapende groeperingen in het noorden van het land. De veiligheidsproblemen van Turkije moeten worden aangepakt en tegelijkertijd moet ervoor worden gezorgd dat alle Syriërs - inclusief Koerden - in veiligheid kunnen leven en hun grondrechten kunnen uitoefenen.

11. De strijd tegen Da'esh en andere terroristische groeperingen, die een bedreiging blijven vormen voor Syrië, de regio, Europa en de internationale vrede en veiligheid, blijft een prioriteit in het licht van een snel veranderende politieke en veiligheidscontext. De EU roept de overgangsregering op de strijd tegen het internationale terrorisme voort te zetten, met name tegen groeperingen die gelieerd zijn aan Da'esh en Al Qaida, onder meer door samen te werken met de wereldwijde coalitie tegen Da'esh. De EU onderstreept tevens dat de dreiging die van alle buitenlandse terroristische strijders in Syrië uitgaat doortastend moet worden aangepakt. De EU is een geëngageerde partner van de wereldwijde coalitie tegen Da'esh en zal, als medevoorzitter van de kernfocusgroep, een actieve rol spelen om te maken dat terrorisme blijvend wordt verslagen en te voorkomen dat terroristische groeperingen opnieuw de kop opsteken. De noodzaak om de voorzieningen voor het vasthouden van aan Da'esh gelieerde personen en hun families in het noordoosten van Syrië te handhaven, is een regionale en mondiale veiligheidskwestie die collectieve inspanningen vergt. De EU heeft samen met haar lidstaten toegezegd de steun voor de veilige werking van kampen en detentiecentra in het noordoosten van Syrië op te voeren en roept de internationale partners op zich te blijven inzetten, hun financiering op te trekken en te werken aan duurzame oplossingen. De EU moedigt de wereldwijde coalitie tegen Da'esh, de internationale partners en de overgangsregering aan te werken aan de deradicalisering, rehabilitatie en re-integratie van de Syrische burgers die zich momenteel in de kampen Al-Hol en Al-Roj bevinden, en de vervolging van personen te steunen die verdacht worden van het plegen of faciliteren van terroristische daden.

12. De EU is ingenomen met de samenwerking van de overgangsregering met de Organisatie voor het verbod van chemische wapens (OPCW) en roept de overgangsregering op te zorgen voor een snelle uitvoering van de volgende stappen om voorgoed een einde te maken aan het programma voor chemische wapens van Syrië en proliferatierisico's tegen te gaan. De EU zal de activiteiten van de OPCW actief blijven steunen, onder meer door middel van financiële steun, met het oog op het onderzoeken, beveiligen en geheel vernietigen van alle chemische wapens in Syrië, met inbegrip van de productiefaciliteiten, en dringt er bij anderen op aan hetzelfde te doen. De EU is ingenomen met de samenwerking van de overgangsregering met de Internationale Organisatie voor Atoomenergie (IAEA) en roept de overgangsregering op met de IAEA samen te werken aan de volledige uitvoering van de waarborgovereenkomst van het NPV van Syrië, en duidelijkheid te verschaffen over de nog openstaande kwesties in verband met eerdere activiteiten. De EU moedigt Syrië aan onverwijld een aanvullend protocol af te sluiten en in werking te laten treden. De EU zal de activiteiten van de IAEA, haar onpartijdigheid en haar onafhankelijkheid actief blijven steunen.

13. De bestrijding van de productie van en de handel in verdovende middelen, zoals Captagon, en de daaraan gerelateerde criminele netwerken is essentieel. Wij zijn ingenomen met de acties van de overgangsregering, met name de vernietiging van verschillende drugsproductiefaciliteiten, en moedigen haar aan een duurzame strategie te ontwikkelen om een hervatting van de Captagon-productie te voorkomen, in samenwerking met het Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding en Europese en regionale partners.

14. De EU is verontrust over de aanhoudende rampzalige humanitaire situatie in Syrië, waarbij 90 % van de Syriërs onder de armoedegrens leeft, 16,5 miljoen Syriërs afhankelijk zijn van humanitaire hulp, er meer dan 7,2 miljoen intern ontheemden zijn, waaronder meer dan 2 miljoen mensen in kampen met beperkte toegang tot basisvoorzieningen zoals voedsel en water, en er meer dan 5 miljoen vluchtelingen zijn die voornamelijk in buurlanden en in de EU worden opgevangen. De voedselzekerheidssituatie gaat verder achteruit, het zorgstelsel is ingestort, en de toegang tot basisdiensten blijft uiterst beperkt, wat onder meer te wijten is aan de aanhoudende vijandelijkheden, met aanvallen op kritieke infrastructuur. Het land ligt bezaaid met niet-ontplofte oorlogsmunitie en landmijnen, wat een veilige terugkeer en wederopbouw belemmert en levens van burgers, waaronder kwetsbare groepen, vrouwen en kinderen, in gevaar brengt. De EU herinnert eraan dat het internationaal humanitair recht moet worden geëerbiedigd, dat onbelemmerde en duurzame humanitaire toegang moet worden gewaarborgd en dat burgers, humanitaire hulpverleners en civiele infrastructuur te allen tijde moeten worden beschermd. De EU zal in heel Syrië een leidende rol blijven spelen op het gebied van humanitaire financiering, volgens een op behoeften gebaseerde aanpak in lijn met de humanitaire beginselen, en zal haar noodrespons aanvullen met eerste noodhulp. De humanitaire hulp moet worden aangevuld met langetermijn- en ontwikkelingsinvesteringen en wederopbouw, zodat het land duurzamer wordt hersteld en gestabiliseerd en de Syrische bevolking weerbaarder wordt doordat de samenwerking tussen de bevolking en de lokale autoriteiten wordt versterkt. De EU is bijzonder verontrust over de toestand van de kritieke infrastructuur in heel Syrië, met name wat betreft de gezondheids-, water- en elektriciteitssector. Sinds het begin van de crisis in 2011 heeft de EU voorzien in de meest dringende levensreddende behoeften en de bescherming van de meest kwetsbaren. Toen Syrië in 2023 werd getroffen door de aardbeving, activeerde de EU het Uniemechanisme voor civiele bescherming en de capaciteit voor Europese humanitaire respons, naast humanitaire hulp.

15. De EU heeft samen met haar lidstaten consequent het voortouw genomen bij het verlenen van bijstand aan de Syriërs en blijft vastbesloten de Syrische bevolking te steunen. De afgelopen veertien jaar hebben de EU en haar lidstaten bijna 37 miljard EUR vrijgemaakt voor humanitaire, ontwikkelings-, economische en stabilisatiehulp, ter ondersteuning van Syriërs in het land en de hele regio. De EU blijft Syrië ondersteunen op zijn weg naar stabilisatie en wederopbouw, op basis van prioriteiten zoals institutionele opbouw en hervorming van de overheid, sociaal-economisch herstel (bestaansmiddelen en banen, steun voor belangrijke sectoren zoals de landbouw, de verlening van basisdiensten zoals water, afvalwater, gezondheid en elektriciteit), sociale cohesie, mensenrechten, overgangsjustitie en de bescherming van het rijke culturele erfgoed van het land. De EU benadrukt hoe belangrijk het is de positie van jongeren, met name vrouwen en meisjes, te versterken door hen kansen te bieden voor onderwijs, de ontwikkeling van vaardigheden en voor actieve deelname aan het openbare leven en aan de inspanningen op het gebied van sociaal-economisch herstel. De steun van de EU voor sociaal-economisch herstel en wederopbouw zal in verhouding staan tot de ontwikkelingen in het land en stroken met het handelen van de overgangsregering. De EU dringt er bij de internationale gemeenschap op aan haar bijstand op te voeren. Voortbouwend op de negende conferentie in Brussel van 17 maart 2025, waar de EU en de internationale gemeenschap voor de komende twee jaar in totaal 5,8 miljard EUR aan toezeggingen hebben gedaan, waaronder 3,37 miljard EUR van de EU en haar lidstaten, is de EU voornemens de coördinatie voort te zetten met belangrijke contribuanten inzake de wederopbouw van Syrië, waaronder internationale financiële instellingen en regionale partners, om de complementariteit van de internationale inspanningen te waarborgen. De EU steunt de huidige inspanningen van de internationale financiële instellingen om de behoeften van Syrië en hun hernieuwde samenwerking met de overgangsregering te evalueren. De Raad verzoekt de Europese Investeringsbank haar activiteiten in Syrië te hervatten met het oog op de ondersteuning van deze inspanningen.

16. In mei heeft de EU al haar resterende economische sancties tegen Syrië opgeheven om de inclusieve politieke transitie van Syrië en het snelle economische herstel, de wederopbouw en de stabilisatie van Syrië te ondersteunen, volgens een geleidelijke en omkeerbare aanpak. De EU handhaaft de sancties tegen het Assad-regime in overeenstemming met haar oproep tot verantwoording, en de sancties die om veiligheidsredenen waren opgelegd. Tegelijk voerde de EU verdere sancties in tegen personen die de mensenrechten schenden en die de instabiliteit in Syrië aanwakkeren. In dit verband herinnert de EU aan de verklaring van de Raad over het opheffen van de economische sancties van de EU van 20 mei 2025.

17. De val van het Assad-regime heeft bij miljoenen Syrische vluchtelingen, ook in de EU-lidstaten, en bij intern ontheemden de hoop op terugkeer doen ontstaan. De EU neemt nota van de verklaringen van de overgangsregering waarin de terugkeer van Syrische vluchtelingen onder passende omstandigheden een belangrijke doelstelling wordt genoemd. De EU neemt tevens nota van de verklaringen van het UNHCR dat de omstandigheden in Syrië momenteel geen grootschalige vrijwillige repatriëring naar Syrië mogelijk maken, gezien de humanitaire, economische en veiligheidssituatie. Ondertussen zet de EU zich in voor het scheppen van de voorwaarden voor veilige, waardige, vrijwillige en duurzame terugkeer naar Syrië en is zij bereid steun te verlenen aan degenen die vrijwillig willen terugkeren. Het is cruciaal ervoor te zorgen dat vluchtelingen asiel kunnen blijven genieten en het beginsel van *non-refoulement* wordt geëerbiedigd. De EU blijft zich inzetten voor het versterken van het toezicht op de bescherming, de follow-up, de ondersteuning en de dienstverlening aan ontheemden of recente terugkeerders in Syrië, met name met de UNHCR. De EU prijst de inspanningen van de buurlanden die al gedurende meer dan een decennium van conflict Syrische vluchtelingen opvangen, en herhaalt dat zij vastbesloten is haar steun aan vluchtelingen en gastgemeenschappen te handhaven, zodat hun veerkracht wordt versterkt. De EU-lidstaten kunnen dan ook verder nagaan of het mogelijk is bezichtigingsbezoeken toe te staan, waarbij de internationale bescherming niet wordt ingetrokken.

18. De EU zal zo spoedig mogelijk zorgen voor een sterkere, permanente diplomatieke aanwezigheid in Damascus door de EU-delegatie volledig te reactiveren.